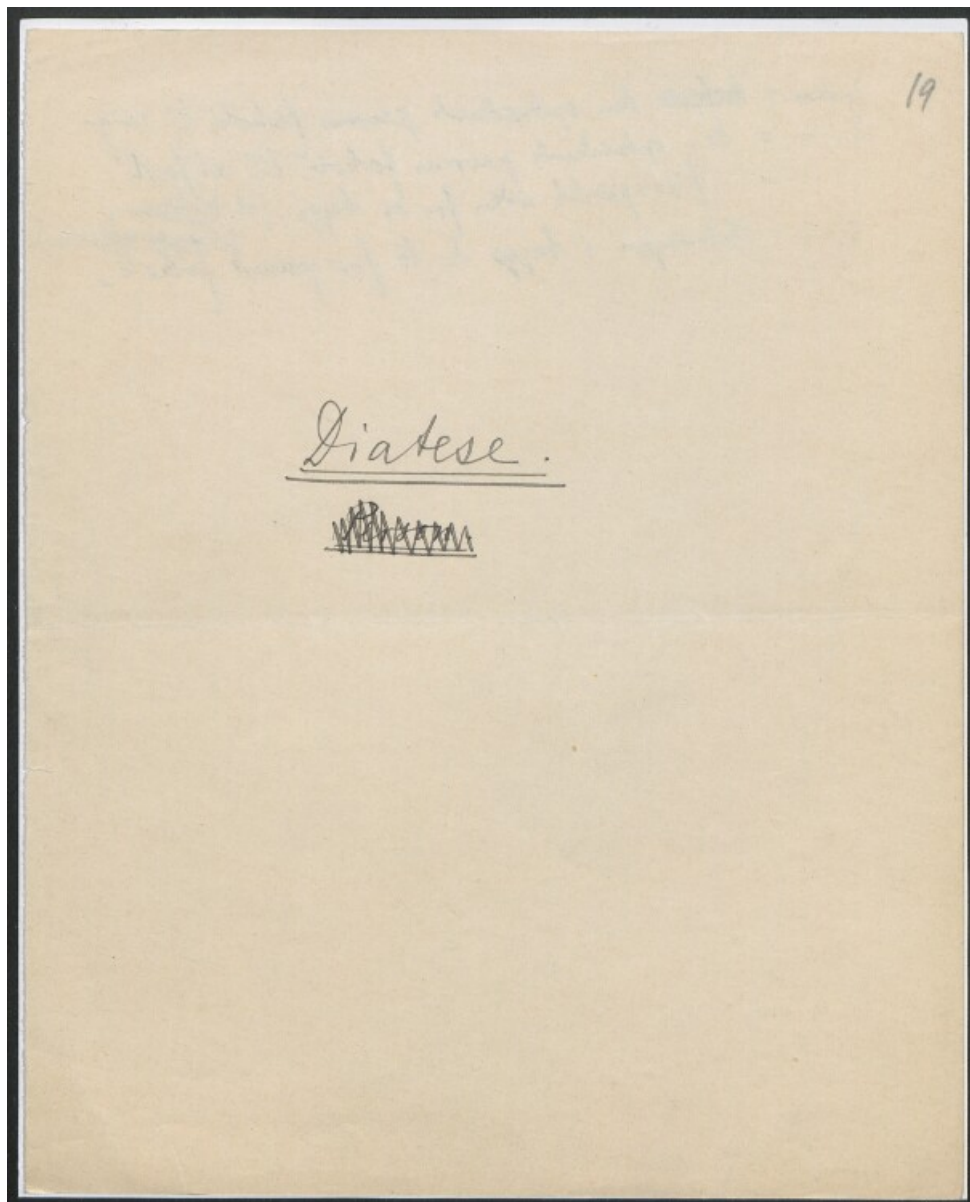

Titel: Diatese, [Structure] 095-0640

Citation: "Diatese, [Structure] 095-0640", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_095-shoot-workidacc-1992_0005_095_Structure_0640/facsimile.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

1. dim.: ~~fast~~ den ophævede persons forhold til mig-
2. - : den ophævede persons forhold til et fast
fixérpunkt inden for os begge. (et tertium
comparationis)
3. - : Relationen i begge de to foregående forhold.

Abstrakt system
for diatese x person.

20

		inhærens : person					
		+	0	÷	$\frac{+}{\div}$	$\frac{+}{\div}$	$\frac{\div}{+}$
		1. pers.	3. pers.	2. pers.	1. x 2. p.	<u>1. x 2. p.</u>	1. x <u>2. p.</u>
Kausalitet: diatese	+	transitiv	jeg slaaer ham	han A slaaer ham B	du slaaer ham		jeg - dig du - mig
	0	aktiv	jeg -	han - (eng. beak)	du -	(eng. beak)	
	÷	intransitiv	han - mig	han B - han A	han - dig		jeg bliver slaaet af dig du bliver slaaet af mig
	$\frac{+}{\div}$	medium	jeg - mig	han - sig	du - dig		
	$\frac{+}{\div}$	f. ex. grad af dansk aktiv					
	$\frac{\div}{+}$	f. ex. grad af dansk passiv					

Da ved morfemkategorigruppernes sammenspil
personkategorien altid superponeres numeriskate-
gorien, maa foreldrig den superponerede kategori,
for at vise sig i 4. optimum, studeres inden for
den underliggende kategoris negative omraade.

Altoaa:

Personsystemer i singularis:

4 led: + 0 ÷ ±
1.p. 4.p. 2.p. 3.p.

3 led: + 0 ÷
1.p. 3.p. 2.p.

2 led: + ÷
1.p. 2.p.

Kriterierne er de sædvanlige:

1° direkte: betydningen: indersens over for
jeg-begreb. at 3. p. er neutral i latin, des af ingit,
pleit, licet, inguit, ait ('siger man'); pugnatus.

2° symptomatisk:

a) 0 træder ind for +: 'man' saaledes
at 'jeg' er indbefattet.

÷ betyder 'man' saaledes at 'jeg' ikke
er indbefattet.

b) krydsningsforhold: ligesom det er den positive, der ved sammenspil med en anden morfemkategorigruppe virker kompliserende, er det ogsaa den, der ved et saadant sammenspil kompliseres; sammenspillet af to positive bevirker en forvængning. Derfor findes distinktionen 'ekklusiv: inklusiv' i 1. pers., men ikke i 2. pers..

Personsystemer i pluralis (, dualis, trialis, kvadratis):

Der kompliseres systemet paa grund af de positive og komplekse kategoriers sammenspil med positive og komplekse poter i det ~~simple~~ ^{krydsnings} system. Men forholdet kan - som saadant - kun studeres klart i luttet negative eller neutrale overkategorier, f. ex. indikator og konjunktiv. I imperativ sker tværtimod en simplifikation.

Paa denne maade bliver ifølge en almindelig lovoptrækkelse systemet potenseret; det bliver 4-~~ledet~~ ~~ledet~~ ledet:

4 led:	+	0	÷	±
	1. p.	3. p.	2. p.	1. p.
	ekklusiv			inklusive.

~~Det er~~ ~~mere~~ ~~karaktæriske~~ ~~at~~ ~~der~~ ~~teknisk~~ ~~for~~
~~kommer~~ ~~en~~ ~~kombination~~ ~~er~~

der forekommer aldrig en 1. p., der er eksklusiv contra 3. p. eller inklusiv contra 2. p.. Dette er en vigtig

bekræftelse paa systemprincippet.

Potenseningen betyder vistnok ikke større kompleksitet, men en intensivering. (?)

Man kan ikke tvivle om, at der findes person i
pronominalet. Person forholder sig ligesom genus: person-
morfemet findes i primære og sekundære led (men
kun i disse) og virker i komplekst kongruensforhold:
pater → amat, tu → amas.

41